

2.3 หนี้และการบริหารจัดการหนี้

 ระยะเวลา : 90 นาที

(เนื้อหาการสอน 30 นาที + กิจกรรม 30 นาที + การประเมินผล 30 นาที)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องประเภทของหนี้ ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงก่อนตัดสินใจเป็นหนี้ วิธีปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นหนี้ได้อย่างเป็นสุข และแนวทางจัดการกับปัญหาหนี้สินที่เกิดขึ้น

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. ทำไมต้องเป็นหนี้
2. หนี้แบบไหนเหมาะสมกับคุณ
3. คิดสักนิดก่อนตัดสินใจเป็นหนี้
4. ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้ได้อย่างเป็นสุข
5. จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

Slide

http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_2.3_PersonalFinance_Debt.pptx

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคลั่งชอป ตอนที่ 1

ผู้เรียนจะได้ชม VDO Clip “แนน สาวคลั่งชอป” ตอนที่แนนเริ่มมีปัญหาทางการเงิน เพราะใช้จ่ายเกินตัว พร้อมวิเคราะห์และอภิปรายสาเหตุของปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้น

1. ทำไมต้องเป็นหนี้

หลายคนอาจคิดว่าการเป็นหนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรกระทำ แต่จริง ๆ แล้ว การเป็นหนี้ไม่ใช่สิ่งผิดแต่อย่างใด เพราะคุณอาจมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่คุณมีอยู่ แต่เมื่อเป็นหนี้แล้วต้องพึงระลึกไว้เสมอว่า คุณมีหน้าที่ต้องคืนเงินที่ยืมมาพร้อมจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้ให้ยืม หรือที่เรียกกันว่า “ดอกเบี้ยเงินกู้” นั่นเอง

“หนี้” มีหลายแบบ โดยอาจแบ่งตามระยะเวลาของการเป็นหนี้ได้เป็น (1) **หนี้ระยะสั้น** คือ หนี้ที่มีระยะเวลาการชำระคืนน้อยกว่า 1 ปี เช่น หนี้บัตรเครดิต และ (2) **หนี้ระยะยาว** คือ หนี้ที่มีระยะเวลาการชำระคืนมากกว่า 1 ปี เช่น หนี้จากการซื้อบ้านหรือรถยนต์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็หนี้ระยะสั้นหรือระยะยาว ผู้กู้จะต้องผ่อนชำระหนี้เป็นงวดตามที่ตกลงกับผู้ให้ยืม เช่น รายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน

การเป็นหนี้ไม่ใช่สิ่งผิดแต่อย่างใด เพราะคุณอาจมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่คุณมีอยู่ แต่เมื่อเป็นหนี้แล้วต้องพึงระลึกไว้เสมอว่า คุณมีหน้าที่ต้องคืนเงินที่ยืมมาพร้อมจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้ให้ยืม

2. หนี้แบบไหนเหมาะสมกับคุณ

หนี้หรือเงินที่กู้ยืมมา มีชื่อเรียกทางธุรกิจว่า “**สินเชื่อ**” โดยสินเชื่อแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์และเงื่อนไขแตกต่างกัน ดังนั้น สิ่งแรกที่คุณควรทำความเข้าใจคือ สินเชื่อประเภทใดที่ตรงกับความต้องการและความสามารถในการผ่อนชำระของคุณ นอกจากนี้ คุณควรทราบว่ายังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นหลังจากตัดสินใจกู้ยืมเงิน เช่น ค่าปรับ และค่าติดตามทวงถามหนี้ เพราะฉะนั้นก่อนกู้ยืมเงินคุณควรรู้จักสินเชื่อประเภทต่าง ๆ ที่หลายคนคุ้นเคยกันดี เช่น

1. บัตรเครดิต เป็นสินเชื่อที่พบเจอได้บ่อยที่สุด ซึ่งคุณสามารถใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้าและบริการได้ โดยไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที ทั้งนี้ คุณสามารถทำบัตรเครดิตได้หากมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่ทางการกำหนด เช่น มีรายได้ 15,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป โดยอาจต้องจ่ายดอกเบี้ย (รวมค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม) ไม่เกิน 18% ต่อปี อย่างไรก็ตาม คุณจะมีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยตามที่ผู้ออกบัตรกำหนด (ประมาณ 45-50 วัน) ถ้าชำระหนี้เต็มจำนวนตรงเวลา แต่หากไม่ชำระหนี้ตรงเวลาหรือชำระหนี้บางส่วนจะต้องจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ออกบัตร ซึ่งมักคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่สำรองจ่ายเงินให้กับลูกค้า หรือวันที่คุณซื้อสินค้าและบริการนั่นเอง

ดังนั้น ผู้ถือบัตรเครดิตควรมีสติและวินัยในการใช้ จ่ายเงินตรงเวลาเต็มจำนวน แทนที่จะชำระเฉพาะขั้นต่ำ นอกจากนี้ ควรตรวจสอบความถูกต้องของรายการค่าใช้จ่ายตามใบแจ้งหนี้ก่อนชำระทุกครั้งด้วย

เงื่อนไขบัตรเครดิต

รายได้ต่อเดือน	วงเงินอนุมัติ
15,000 บาท - 30,000 บาท	1.5 เท่าของรายได้
30,000 บาท - 50,000 บาท	3 เท่าของรายได้
ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป	5 เท่าของรายได้

ผ่อนชำระขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 10%
ของยอดคงค้าง

ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม รวมกันไม่เกิน 18% ต่อปี

ผู้ถือบัตรเครดิตควรมีสติและวินัยในการใช้ จ่ายเงินตรงเวลาเต็มจำนวน แทนที่จะชำระหนี้เฉพาะขั้นต่ำ เพื่อป้องกันการถูกคิดดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่อาจสูงถึง 18% ต่อปี

2. การเช่าซื้อ (เช่น รถยนต์ และรถจักรยานยนต์) เป็นธุรกรรมคล้ายการให้สินเชื่อ ซึ่งผู้เช่าซื้อจะชำระค่าสินค้าเป็นงวด และสามารถนำสินค้านั้นมาใช้งานได้ โดยกรรมสิทธิ์จะตกเป็นของผู้เช่าซื้อเมื่อมีการชำระเงินครบถ้วน และหากผู้เช่าซื้อชำระหนี้ครบก่อนกำหนด ผู้ให้เช่าซื้อต้องให้ส่วนลดไม่น้อยกว่า 50% ของดอกเบี้ยที่ยังไม่ครบกำหนดจ่ายด้วย แต่ถ้าผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระเกิน 3 งวดติดกัน อาจถูกบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อและถูกยึดรถได้

3. สินเชื่อส่วนบุคคล เป็นสินเชื่อเพื่อให้ผู้กู้นำไปใช้ในการอุปโภคบริโภค โดยผู้กู้ไม่ต้องวางสินทรัพย์เป็นหลักประกัน และต้องเสียดอกเบี้ยรวมค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมสูงสุดไม่เกิน 28% ต่อปี ซึ่งสินเชื่อส่วนบุคคลนี้รวมถึงหนี้บัตรเครดิตด้วย

4. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เป็นสินเชื่อเพื่อการจัดหาที่อยู่อาศัย ซึ่งรวมถึงการซื้อที่ดินและการกู้ยืมเพื่อต่อเติมหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัย โดยมักจะเป็นหนี้ระยะยาว 20-30 ปี แต่ผู้กู้ต้องผ่อนชำระหนี้เป็นงวดทุกเดือนหรือตามที่ตกลงกับผู้ให้ยืม

นอกจากนี้ ยังมีสินเชื่อประเภทอื่น ๆ อีกหลายประเภท เช่น สินเชื่อเพื่อการค้าและการประกอบธุรกิจ

3. คิดสัณนิคก่อนตัดสินใจเป็นหนี้

เมื่อคุณรู้จักหนี้หรือสินเชื่อประเภทต่าง ๆ แล้วว่าแบบใดตรงกับความต้องการของคุณ มาดูกันว่าสิ่งที่ควรคิดก่อนตัดสินใจเป็นหนี้มีอะไรบ้าง

- **พิจารณาความจำเป็นก่อนก่อหนี้** หากเป็นสิ่งที่จำเป็นจริง ๆ แต่สามารถรอได้ อาจทยอยเก็บเงินเพื่อซื้อโดยไม่ต้องกู้ยืม เช่น ถ้านาย A จะซื้อโทรศัพท์มือถือราคา 20,000 บาท เพื่อทำการค้าออนไลน์ เพราะโทรศัพท์ที่ใช้อยู่ไม่รองรับการติดต่อลูกค้าและมีเงินเก็บไม่พอก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรกู้ยืม แต่ถ้านาย A จะซื้อเพื่อใช้งานส่วนตัวตามปกติ เพราะเครื่องตกครุ่นและหน่วยความจำใกล้เต็ม ก็ถือว่าจำเป็นต้องซื้อแต่ยังรอได้ จึงอาจทยอยเก็บเงินให้ครบก่อนได้
- **ชำระหรือผ่อนหนี้ไหวหรือไม่** หากไม่สามารถชำระหนี้ได้ตรงเวลา ก็จะต้องเสียดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายมากขึ้น ซึ่งหลักการง่าย ๆ ที่ควรท่องจำให้ขึ้นใจ คือ ในแต่ละเดือน ยอดรวมการผ่อนชำระหนี้ทั้งหมดต้องไม่เกิน 1 ใน 3 ของรายรับ เพื่อป้องกันการสร้างภาระหนี้เกินกำลัง แถมทำให้มีเงินเหลือใช้ในชีวิตประจำวันด้วย ดังนั้น หากนาย A จะกู้ซื้อโทรศัพท์ราคา 20,000 บาท เพื่อทำการค้าออนไลน์ แต่พิจารณาแล้วว่ารายรับที่ได้ไม่พอก็จะผ่อนโทรศัพท์ นาย A ควรลดสเปคโทรศัพท์ที่จะซื้อให้อยู่ในระดับราคาที่ผ่อนชำระไหว ขณะเดียวกันนาย A ก็ยังสามารถทำการค้าออนไลน์ได้เช่นเดิม

4. ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้ได้อย่างเป็นสุข

เมื่อคุณเดินทางมาถึงจุดที่ตัดสินใจกู้ยืมเงินเรียบร้อยแล้ว **เคล็ดลับที่จะทำให้เป็นหนี้** อย่างเป็นสุขและห่างไกลจากปัญหาหนี้ ได้แก่

- **จ่ายเงินตรงเวลาและเต็มจำนวนทุกครั้ง** หากไม่สามารถทำได้ ก็ควรจ่ายหนี้ให้มากที่สุด เพื่อไม่ให้เสียดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น และเป็นหนี้นานขึ้น
- **รีบชำระหนี้เมื่อมีเงินก้อน** หากคุณโชคดีได้รับเงินก้อนโต ควรแบ่งเงินนั้นมาชำระหนี้ด้วย โดยอาจเลือกชำระหนี้ที่มียอดน้อยก่อน เพื่อลดภาระหนี้บางอย่างทิ้งไป หรือเลือกชำระหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงก่อน เช่น หนี้นอกระบบ หรือหนี้บัตรเครดิตเงินสด เพื่อลดภาระดอกเบี้ย นอกจากนี้ หากคุณกำลังสับสนว่าจะนำเงินก้อนนั้นมา**ปิดหนี้** (จ่ายเงินทั้งหมดที่เหลือจากการผ่อน) หรือ**โปะหนี้** (จ่ายเงินเพิ่มขึ้นกว่าค่างวดที่กำหนดต้องจ่าย) คุณอาจตัดสินใจจากการคิดดอกเบี้ยของหนี้ ดังนี้
 - **หนี้ที่คิดดอกเบี้ยแบบคงที่** คือ หนี้ที่คิดดอกเบี้ยจากเงินต้นตามระยะเวลาการผ่อนชำระทั้งหมด เช่น การเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ โดยดอกเบี้ยประเภทนี้ไม่สามารถทำให้น้อยลง แต่สามารถทำให้หายไปได้ จึงทำให้**ปิดคู้มากกว่าโปะ**
 - **หนี้ที่คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก** คือ หนี้ที่คิดดอกเบี้ยจากฐานเงินต้นที่ทยอยลดลงตามการชำระหนี้ โดยมักใช้กับสินเชื่อทุกประเภท ซึ่งรวมถึงบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อบ้าน ดังนั้น ถ้าคุณจ่ายมากกว่าปกติ เงินต้นคงเหลือจะลดลงมากขึ้น

ดอกเบ็ญที่ต้งจ่ายก็จะลดลง โดยควรเลือกโปะหน้ที่มีดอกเบ็ญสูงก่อน แต่ถ้ามีเงินก้อนจนวนมาก ก็อาจเลือกปิดหน้ได้เช่นเดียวกัน

ดังนั้น คุณจเลือกปิดหรือโปะหน้ที่คิดดอกเบ็ญแบบลดต้นลดดอกก็ได้ เพราะมีข้อดีที่ทำให้ภาระการผ่อนหน้ลดลงหรือหมดไป แคเลือกวิธีการบริหารที่ถูกต้อง ก็จะทำให้ได้รับประโยชน์มากขึ้น

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคล้งซอป ตอนที่ 2

ผู้เรียนจะได้ชม VDO Clip “แนน สาวคล้งซอป” ตอนที่แนนเริ่มแก้ไขปัญหานี้ พร้อมวิเคราะห์และอภิปรายวิธีแก้ปัญหของสาวนักซอป

5. จัดการกับปัญหานี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

หลังจากที่กู้ยืมเงินได้สักพักหนึ่ง หากพลาดพล้งเกิดสถานการณ์เงินไม่พอใช้หน้ คุณควรบริหารจัดการหน้หรือพยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยยึดหลักเบื้องต้น ดังนี้

1. **สำรวจภาระหน้สิน** โดยพยายามจดหน้สินที่มีอยู่ออกมาให้หมด และแยกรายละเอียดประเภทของหน้ ยอดหน้ ดอกเบ็ญ และกำหนดชำระของหน้แต่ละประเภท พร้อมคำนวณว่ายอดผ่อนชำระต่อเดือนเกิน 1 ใน 3 ของรายรับหรือไม่

ตัวอย่าง นางสาวจ๊ีบ มีรายรับเดือนละ 15,000 บาท และมีภาระหน้สินต่อเดือน ดังนี้

ประเภทหน้	ยอดชำระ (บาท)	ดอกเบ็ญ (บาท)	กำหนดชำระ
เช่าซื้อจกรยานยนต์	5,000	500	วันที่ 25 ของทุกเดือน
ผ่อน Notebook	3,400	612	วันที่ 15 ของทุกเดือน
ผ่อนกล้องถ่ายรูป	2,200	396	วันที่ 30 ของทุกเดือน
ผ่อนมือถือ	2,000	-	วันที่ 30 ของทุกเดือน
ยอดรวม	12,600	1,508	
	14,108		
ยอดผ่อนชำระต่อเดือน > 1 ใน 3 ของรายรับหรือไม่ =>> เกิน!!! เหลือเงินใช้แค่ 892 บาท/ เดือน			

2. **ปรับพฤติกรรมตนเอง** โดยลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และหาวิธีเพิ่มรายได้ เพื่อให้มีเงินมาชำระหน้ รวมถึงต้องไม่ก่อหน้เพิ่มด้วย นอกจากนี้ หากยอดผ่อนชำระรวมต่อเดือนมากกว่า 1 ใน 3 ของรายรับ จนทำให้ผ่อนชำระหน้ไม่ไหว คุณจต้องสำรวจตัวเองว่ามีสินทรัพย์อะไรบ้างอะไรเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและสามารถนำมาขายเพื่อชำระหน้ได้บ้าง

3. **ปลดหน้ที่ปลดได้** หากมีหน้หลายก้อน เทคนิคในการปลดหน้คือ ชำระหน้ที่มีดอกเบ็ญสูงสุด (เช่น หน้นอกระบบ และหน้บัตรเครดิตเงินสด) เพราะหากปล่อยไว้นาน ดอกเบ็ญจากหน้ก้อนนี้อาจทับถมทำให้ปัญหานี้สินหนักขึ้นได้ หรืออาจเลือกชำระหน้หน้ที่มียอดน้อยก่อนก็ได้ เพื่อลดภาระหน้บางอย่างทิ้งไป

ถาม!!!

ปลดหนี้ ควรเริ่มที่ก้อนไหน

ตอบ!!!

เริ่มที่ **“ดอกเบียสูงสุด”** ก่อน

หนี้บัตรเครดิต **18%** ต่อปี

หนี้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ **28%** ต่อปี

หนี้ออกระบบ บางทีคิดดอกเบี้ยเป็นรายวันด้วย...โหดมาก

***อัตราดอกเบี้ย+ค่าธรรมเนียม**

Tips

ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้
อย่างมีความสุข

- ก่อหนี้เมื่อจำเป็น (คิดก่อนเป็นหนี้หรือก่อนตัดสินใจผ่อน ว่าจำเป็นหรือไม่)
- ไม่ควรมียอดผ่อนชำระต่อเดือนเกิน 1 ใน 3 ของรายรับ
- ศึกษาเงื่อนไขการกู้ยืมอย่างละเอียด
- ใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์
- จ่ายหนี้ตรงเวลาและเต็มจำนวนทุกครั้ง หรือพยายามจ่ายให้มากที่สุด
- หาเงินก้อนมาปิดหรือโปะ และควรเจรจากับเจ้าหนี้ก่อนหนี้ท่วม

4. เสร็จจากกับเจ้าหนี้ ถ้าปัญหาหนี้สินยังไม่ดีขึ้น ควรเข้าไปหารือกับเจ้าหนี้ เพื่อปรึกษาและหาทางแก้ไขร่วมกัน เช่น ลดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในแต่ละงวด ขยายระยะเวลาการชำระ หรือขอเปลี่ยนเจ้าหนี้ (รีไฟแนนซ์) ที่คิดดอกเบี้ยถูกลงกว่าเดิม

การประเมินผล

ผู้เรียนตอบแบบทดสอบแบบเลือกตอบถูก-ผิด (True False) 6 ข้อ แบบจับคู่ (Matching) 4 ข้อ และอภิปรายเหตุการณ์สมมติ 2 เหตุการณ์

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) ของผู้เรียนเกี่ยวกับประเภทของหนี้ ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงก่อนตัดสินใจเป็นหนี้ และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำวิธีการบริหารจัดการหนี้สินมาประยุกต์ใช้ เพื่อจัดการกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จากการตอบแบบทดสอบดังกล่าว

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคลั่งชอบ ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 (ประมาณ 30 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักเรื่องการใช้จ่ายอย่างไม่จำเป็นจนทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างวิธีการจัดการปัญหาหนี้สิน

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

1. VDO clip รายการเดอะมันนี่ “แนน สาวคลั่งชอบ” (<https://www.youtube.com/watch?v=b1gbohFL8gw>) ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้สอนไม่มีอุปกรณ์สำหรับเปิด VDO clip ให้ผู้สอนเล่าเนื้อหาให้ผู้เรียนฟังแทน (เนื้อหาอยู่ในแนวคำตอบกิจกรรม)

วิธีการ

1. ผู้สอนเปิด VDO clip “แนน สาวคลั่งชอบ” (ตอนที่ 1) ซึ่งเป็นตอนที่สาวนักชอบเริ่มมีปัญหาทางการเงิน (นาทีที่ 2.40-3.54) ให้ผู้เรียนดูก่อนเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 3-5 คน เพื่ออภิปรายสาเหตุการเป็นหนี้ของสาวนักชอบ
3. ผู้สอนเปิด VDO clip “แนน สาวคลั่งชอบ” (ตอนที่ 2) ซึ่งเป็นตอนที่สาวนักชอบเริ่มแก้ไขปัญหานี้ (นาทีที่ 13.17-16.35) ให้ผู้เรียนดูก่อนเริ่มสอน หัวข้อ จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร
4. ผู้สอนซักถามผู้เรียนถึงวิธีการแก้ปัญหของสาวนักชอบเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน เรื่อง จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

แนวคำตอบกิจกรรม “แนน สาวคลั่งชอป” (สำหรับผู้สอน)

ตอนที่ 1 สาเหตุการเป็นหนี้: คุณแนนสาวนักชอปมีหนี้สินเป็นจำนวนมาก เนื่องจากไม่วางแผนการใช้จ่าย โดยเริ่มทำบัตรเครดิตเพราะอยากได้กระเป๋าของแถม จากนั้นคุณแนนก็ชอป กิน เที่ยว และใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต และบัตรเครดิตเงินสดต่าง ๆ ที่มีอยู่ถึง 9 ใบ เพราะเห็นว่ามีส่วนลดและโปรโมชั่นมากมาย อีกทั้งยังนำเงินจากบัตรเครดิต และบัตรเครดิตเงินสดไปลงทุนทำกิจการ ซึ่งเป็นการใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์ จนทำให้ภาระหนี้เพิ่มและไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ โดยมีหนี้สินพอกพูนที่เกิดจากการชำระหนี้ขั้นต่ำ หรือชำระบางส่วนรวมกว่า 300,000 บาท

คำแนะนำ

ผู้สอนต้องชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึงโทษจากการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยจนเป็นหนี้สินล้นพ้นตัว นอกจากนี้ ผู้สอนควรสอดแทรกเรื่องการใช้บัตรเครดิตให้กับผู้เรียนด้วย เช่น ใช้บัตรเครดิตอย่างไรให้ถูกต้องและมีสติ

ตอนที่ 2 วิธีจัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้น: นักวางแผนทางการเงินให้คำปรึกษาคุณแนนเพื่อหาทางแก้ไข ปัญหาหนี้ โดยได้ประเมินทรัพย์สินและหนี้สินของคุณแนน ซึ่งพบว่าคุณแนนมีรายได้ประมาณ 30,000 บาท ต่อเดือน แต่มีภาระต้องจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยถึง 18,000 บาท ทำให้เหลือเงินไว้ใช้ในชีวิตประจำวันค่อนข้างน้อย โดยนักวางแผนทางการเงินเสนอแนวทางแก้ปัญหา และคุณแนนตัดสินใจดำเนินการเพื่อปลดหนี้ ดังนี้

- (1) นำเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า ที่มีอยู่ออกขายให้ได้มากที่สุดเพื่อช่วยลดภาระหนี้
- (2) ออมเงินเดือนละ 10% ของเงินเดือน หรือเดือนละ 3,000 บาท เพื่อใช้ในกรณีฉุกเฉิน
- (3) ลดรายจ่ายโดยพยายามใช้เงินให้น้อยลงเป็นวันละ 150 บาท (คุณแนนทำเพิ่มเติมจากคำแนะนำของนักวางแผนทางการเงิน)

(4) เจรจากับเจ้าหนี้เพื่อขอแฮร์คัท (Haircut) หนี้บัตรเครดิต ซึ่งการ Haircut คือ การที่เจ้าหนี้ลดดอกเบี้ย หรือเงินต้น หรือทั้งสองอย่างให้แก่ลูกหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ปิดบัญชีได้ ซึ่งวิธีการนี้ดีกว่า การชำระขั้นต่ำที่ใช้เวลานานและเสียดอกเบี้ยมาก หากเจรจาสำเร็จจะทำให้ภาระหนี้ลดลง

(5) เจรจาขอยืมเงินจากคนรู้จักเพื่อนำมาชำระหนี้บัตรเครดิตที่มีดอกเบี้ยสูงกว่า (ผู้สอนควรอธิบายเพิ่มเติมว่า การขอยืมเงินคนรู้จักเป็นทางเลือกสุดท้ายที่ควรทำ เพื่อให้ผู้มีปัญหาหนี้สินรู้จักพึ่งพาตนเองก่อน และป้องกันไม่ให้เกิดนิสัยสร้างหนี้ใหม่เพื่อมาโปะหนี้เดิม)

คำแนะนำ

ผู้สอนต้องชี้ให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการปลดหนี้ เช่น การปรับพฤติกรรมตนเองโดยการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การสำรวจทรัพย์สินและหนี้สินที่มีทั้งหมด การขายทรัพย์สินที่ไม่จำเป็น และการเจรจากับเจ้าหนี้ ซึ่งจะช่วยให้ภาระหนี้สินค่อย ๆ ลดลง จนหมดไปในที่สุด

หัวข้อ หนึ่งและการบริหารจัดการหนึ่ง (ประมาณ 30 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ (Awareness) ของผู้เรียนเกี่ยวกับประเภทของหนึ่ง ปัจจัยที่ต้องคำนึง ก่อนตัดสินใจเป็นหนึ่ง
2. เพื่อวัดการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำวิธีการบริหารจัดการหนึ่งมาประยุกต์ใช้ในการจัดการกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

วิธีการประเมินผล ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบถูก-ผิด (True False) และแบบจับคู่ (Matching)
ส่วนที่ 2 ใช้การอภิปราย

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

1. แบบทดสอบแบบเลือกตอบถูก-ผิด (True False) 6 ข้อ และแบบจับคู่ (Matching) 4 ข้อ
2. หัวข้ออภิปรายซึ่งประกอบไปด้วยคำถาม 2 ข้อ

การดำเนินการ และเกณฑ์การประเมินผล ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1

- (1) ผู้สอนถามคำถามทีละข้อ แล้วให้ผู้เรียนยกมือในข้อที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง สำหรับคำถามที่ให้จับคู่ ให้ผู้สอนอ่านตัวเลือกให้ผู้เรียนฟัง
- (2) ผู้สอนนับจำนวนผู้เรียนที่ตอบถูก โดยในแต่ละข้อ จำนวนผู้เรียนที่ตอบถูกไม่ควรน้อยกว่า 70% ของผู้เรียนทั้งหมด จึงถือว่าผ่านการประเมิน

ส่วนที่ 2

- (1) ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
- (2) ผู้สอนแจกหัวข้ออภิปรายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์
- (3) ผู้สอนสุ่มเลือกสมาชิกของแต่ละกลุ่มให้ตอบคำถาม พร้อมกระตุ้นให้ผู้เรียนคนอื่นแสดงความคิดเห็น หากผู้เรียนตอบคำถาม และให้เหตุผลได้เหมาะสม ถือว่าผ่านการประเมิน

คำแนะนำ

ผู้สอนควรอธิบายเพิ่มเติมถึงเหตุผลว่าทำไมประโยคที่กล่าวถึง ถูก หรือ ผิด รวมถึงควรเน้นย้ำหลักการเตรียมตัวก่อนการเป็นหนึ่ง และการบริหารจัดการหนึ่ง โดยสามารถดูแนวทางการอธิบายได้ที่เฉลยคำตอบทั้งส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2

คำถามสำหรับการประเมินผล

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ

1.1 พิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูก หรือทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- (1) ภาระหนี้ที่มีไม่ควรเกิน 1 ใน 3 ของรายรับต่อเดือน
- (2) การเป็นหนี้ต้องมีเหตุมีผล โดยควรเลือกเป็นหนี้เท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์ต่อการสร้างความมั่งคั่งในอนาคต และต้องคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ก่อนนั้นด้วย
- (3) ก่อนเป็นหนี้ ไม่จำเป็นต้องหาข้อมูล หรือทำความเข้าใจสินเชื่อที่จะกู้ เพราะเจ้าหน้าที่ธนาคารจะเป็นผู้บอกรายละเอียด
- (4) การชำระหนี้ไม่จำเป็นต้องตรงเวลามากนัก เพราะสถาบันการเงินจะผ่อนผันให้กับลูกค้าอยู่แล้ว
- (5) หากมีเงินก้อน ควรแบ่งมาชำระหนี้ โดยอาจเลือกหนี้ที่มียอดน้อย หรือหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงก่อนก็ได้
- (6) การใช้เงินที่กู้มา ต้องใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจตอนขอสินเชื่อจริง ๆ ไม่ควรแบ่งเงินไปทำอย่างอื่น

1.2 จับคู่สินเชื่อประเภทต่าง ๆ ด้านซ้ายมือ กับลักษณะของสินเชื่อด้านขวามือ

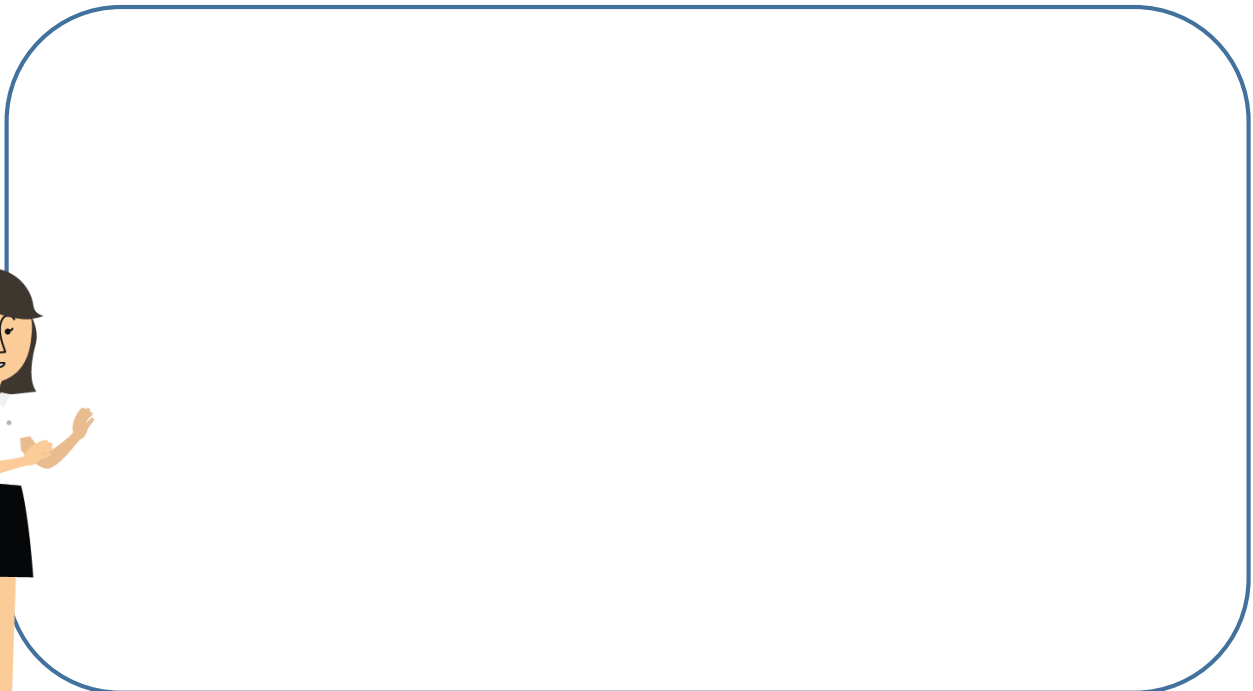
(1) บัตรเครดิต	ชำระค่าสินค้าเป็นงวด และได้กรรมสิทธิ์เมื่อชำระเงินครบ
(2) สินเชื่อส่วนบุคคล	มักเป็นหนี้ระยะยาว มีมูลค่าค่อนข้างสูงและอาจผ่อนชำระได้นานถึง 20 – 30 ปี
(3) เช่าซื้อรถยนต์	มีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย หากชำระหนี้บางส่วน จะเริ่มคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ซื้อสินค้า
(4) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย	นำไปใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค โดยไม่ต้องมีหลักประกัน ดอกเบี้ย 28% ต่อปี คำนวณแบบลดต้นลดดอก

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ ให้ผู้เรียนอภิปรายพอสังเขป

1. หากคุณมีรายได้เดือนละ 12,000 บาท และคุณต้องการกู้เงินเพื่อไปซื้อโทรศัพท์มือถือในราคา 15,000 บาท คำถามคือ (1) สิ่งที่คุณควรคิดก่อนตัดสินใจกู้เงินก้อนนี้คืออะไรบ้าง และ (2) คุณไม่ควรผ่อนชำระหนี้ต่อเดือนเกินเท่าใด และเพราะเหตุใด

2. หากคุณมีรายได้เดือนละ 18,000 บาท แต่มีภาระหนี้ที่ต้องจ่ายต่อเดือน 15,000 บาท คุณจะยังมีเงินเหลือใช้ต่อเดือน และต่อวัน ประมาณเท่าใด และคุณจะดำเนินการแก้ไขอย่างไร

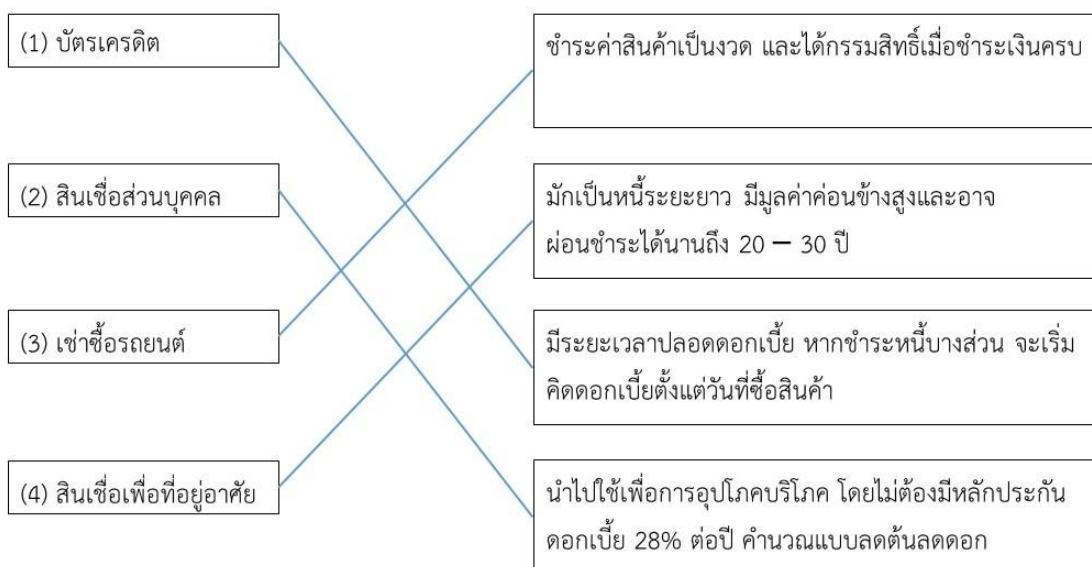

เฉลยคำตอบ ส่วนที่ 1

1.1 พิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูก หรือทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- (1) ✓ การมีภาระหนี้เกิน 1 ใน 3 ของรายรับต่อเดือน อาจทำให้คุณมีเงินไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอื่น ๆ
- (2) ✓ สิ่งที่คุณควรคิดก่อนเป็นหนี้ คือ การพิจารณาว่าหนี้ก้อนนั้นมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด สามารถรอได้หรือไม่ รวมถึงผู้กู้มีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้ตรงเวลาหรือไม่ เพราะการชำระไม่ตรงเวลาหรือชำระเพียงบางส่วน จะต้องเสียดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายมากขึ้น
- (3) ✗ ก่อนเริ่มเป็นหนี้ ผู้กู้ต้องทำความรู้จักสินเชื่อก่อนที่ต้องการ เพื่อให้สามารถเลือกสินเชื่อได้อย่างเหมาะสมตามความจำเป็น สามารถใช้อย่างระมัดระวัง และเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ของผู้ให้กู้ หรือผู้ให้บริการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เช่น www.gobear.com, www.checkraka.com, www.refinn.com หรือเว็บไซต์ของคุณี๋คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (หน้าเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์: www.1213.or.th/th/aboutfcc/Pages/productdisclosure.aspx)
- (4) ✗ การชำระหนี้ไม่ตรงตามที่กำหนดจะทำให้คุณต้องจ่ายดอกเบี้ย รวมถึงค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ นอกจากนี้ การชำระหนี้ไม่ตรงเวลาอาจทำให้คุณเสียประวัติ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการขอกู้เงินครั้งต่อไป หรือธนาคารอาจคิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าคนที่ชำระหนี้ตรงเวลา
- (5) ✓ การนำเงินก่อนมาชำระหนี้จะช่วยลดค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยได้ กล่าวคือ เมื่อยอดเงินต้นของหนี้ลดลง ดอกเบี้ยที่จะต้องจ่ายก็จะลดลงด้วยเช่นกัน โดยอาจเลือกชำระหนี้ที่มียอดน้อยก่อน เพื่อลดภาระหนี้บางอย่าง หรือชำระหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูง เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้น
- (6) ✓ การไม่ใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ อาจทำให้เงินเหลือไม่พอที่จะทำสิ่งที่ตั้งใจ เช่น หากตั้งใจจะกู้เงินมาประกอบอาชีพที่ช่วยเพิ่มรายได้ แต่นำเงินบางส่วนไปชอปปิง ผลสุดท้ายอาจมีเงินไม่พอไปชำระหนี้ตามที่ตั้งใจไว้ได้

1.2 จับคู่สินเชื่อประเภทต่าง ๆ ด้านซ้ายมือ กับลักษณะของสินเชื่อด้านขวามือ

- (1) **บัตรเครดิต** สามารถใช้ซื้อสินค้าโดยไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที และมีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยประมาณ 45-50 วัน สำหรับผู้ที่จ่ายเงินคืนเต็มจำนวนเท่านั้น หากชำระเงินคืนเพียงบางส่วน จะต้องจ่ายดอกเบี้ยนับตั้งแต่วันที่ซื้อสินค้านั้น ๆ ในอัตราไม่เกิน 18% ต่อปี
- (2) **สินเชื่อส่วนบุคคล** เป็นสินเชื่อที่นำไปใช้ซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อการอุปโภคบริโภค (ไม่รวมรถยนต์และรถจักรยานยนต์) สินเชื่อประเภทนี้ไม่ต้องใช้หลักประกัน ปัจจุบันมีอัตราดอกเบี้ยไม่เกิน 28% ต่อปี โดยคำนวณแบบลดต้นลดดอก
- (3) **เช่าซื้อรถยนต์** เป็นสินเชื่อที่คิดอัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ โดยผู้เช่าซื้อจะชำระค่าสินค้าเป็นงวด ๆ และสามารถนำสินค้ามาใช้งานได้ หากชำระหนี้ครบ กรรมสิทธิ์จะตกเป็นของผู้เช่าซื้อ แต่หากค้างชำระ เช่น 3 งวดติดกัน ก็อาจถูกยึดรถได้
- (4) **สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย** เป็นหนี้ก้อนใหญ่ มีมูลค่าสูง จึงมักมีระยะเวลาในการชำระหนี้ยาวนาน เช่น 20 - 30 ปี

เฉลยคำตอบ ส่วนที่ 2

1. หากคุณมีรายได้เดือนละ 12,000 บาท และคุณต้องการกู้เงินเพื่อไปซื้อโทรศัพท์มือถือในราคา 15,000 บาท คำถามคือ (1) สิ่งที่คุณควรคิดก่อนตัดสินใจกู้เงินก่อนนี้คืออะไรบ้าง และ (2) คุณไม่ควรผ่อนชำระหนี้ต่อเดือนเกินเท่าใด และเพราะเหตุใด

แนวคำตอบ :

- (1) ก่อนตัดสินใจเป็นหนี้ คุณควรตั้งคำถามกับตัวเองเบื้องต้นดังนี้
- การซื้อโทรศัพท์มือถือที่มีความจำเป็นหรือไม่ และคุณมีเงินเพียงพอในการซื้อหรือไม่ หากมีไม่พอสามารถรอได้หรือไม่
 - คุณได้เปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องตลาดหรือยัง เช่น ซื้อเงินสด 15,000 บาท ได้ส่วนลด 5% หรือโปรโมชั่นผ่อน 0% นาน 10 เดือน แต่ไม่ได้ส่วนลด และหากผิดนัดชำระหนี้จะเสียดอกเบี้ย 18% ต่อปี เป็นต้น
 - คุณมั่นใจว่าจะสามารถผ่อนชำระไหวหรือไม่ หากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันที่ทำให้ต้องใช้เงินก้อนใหญ่ คุณจะมียุทธศาสตร์ในการผ่อนชำระหนี้ก่อนนี้อย่างไรบ้าง
- (2) จากรายได้เดือนละ 12,000 บาท คุณไม่ควรมียุทธศาสตร์ที่ต้องผ่อนชำระต่อเดือนเกิน 1 ใน 3 ของรายรับ ซึ่งก็คือ 4,000 บาท หากเกินกว่านี้อาจทำให้คุณมีเงินไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอื่น ๆ

2. หากคุณมีรายได้เดือนละ 18,000 บาท แต่มีภาระหนี้ที่ต้องจ่ายต่อเดือน 15,000 บาท คุณจะมีเงินเหลือใช้ต่อเดือน และต่อวัน ประมาณเท่าใด และคุณจะทำแผนการแก้ไขอย่างไร

แนวคำตอบ : ในกรณีนี้ถือว่าคุณมีหนี้ในระดับสูง คือต้องใช้เงินกว่า 80% ของรายได้ในการชำระหนี้ โดยคุณจะมีเงินเหลือใช้ในชีวิตประจำวันประมาณ 3,000 บาทต่อเดือน หรือเพียงวันละ 100 บาท ซึ่งคุณสามารถแก้ไขโดยดำเนินการ ดังนี้

1. **สำรวจภาระหนี้สิน** โดยแยกรายละเอียดหนี้แต่ละประเภท (ยอดหนี้ ดอกเบี้ย และกำหนดชำระ)
2. **วิเคราะห์สาเหตุของการเป็นหนี้ และปรับพฤติกรรม** โดยการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ พร้อมสำรวจสินทรัพย์ที่มี เช่น ถ้าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ก็หารู้ไว้ ด้วยการแยกจ่ายจำเป็น ไม่จำเป็น และพยายามลดรายจ่ายไม่จำเป็นนั้น หากไม่สามารถลดรายจ่ายได้ ก็ให้นำสินทรัพย์ที่ไม่จำเป็นมาขายเพื่อชำระหนี้ รวมถึงหารายได้เสริมและไม่สร้างหนี้ใหม่เพิ่ม
3. **ปลดหนี้ที่ปลดได้** โดยการปลดหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูง หรือปลดหนี้ที่มียอดน้อยก่อน
4. **เจรจากับเจ้าหนี้** เพื่อหาแนวทางร่วมกัน เช่น ลดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายต่องวด